

Міністерство освіти і науки України
**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«01» квітня 2020 р.

№ 101

**Мережева форма здобуття освіти
(методичні рекомендації педагогічному персоналу)**

Міністерство освіти і науки України своїм наказом від 23.04.2019 р. № 536 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518) «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти» офіційно запровадило нову форму навчання для здобувачів освіти – мережеву. У наказі чітко регламентовані головні постулати інституційної форми здобуття загальної середньої освіти. Мережева освіта є інноваційною та суттєво розширює межі для здобуття більш якісної загальної середньої та позашкільної освіти.

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» одною з форм здобуття вищої освіти також визнана мережева.

Мережева форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

Метою організації мережевої взаємодії між суб'єктами освітньої діяльності є залучення та використання додаткових ресурсів (кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних, інформаційних та інших), необхідних для забезпечення якості освіти, зокрема:

забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти, задоволення їх освітніх потреб;

створення умов для оволодіння освітньою програмою здобувачами освіти;

забезпечення поглибленого вивчення окремих навчальних предметів, впровадження профільного навчання;

розширення доступу здобувачів освіти і педагогічних працівників до сучасних технологій і засобів навчання;

раціональне та ефективне використання ресурсів учасників мережевої взаємодії.

Застосування мережевої форми здобуття освіти може поєднуватися із очною (денною та вечірньою), заочною та дистанційною формами. Крім того

здобуття освіти за мережевою формою може організовуватися як для класів (груп) так і окремих здобувачів освіти з метою забезпечення їх індивідуальної освітньої траєкторії.

Пропозиції педагогічній раді закладу освіти щодо організації здобуття освіти за мережевою формою можуть внести учасники освітнього процесу, заклади освіти та інші суб'єкти, які можуть бути залучені до мережевої взаємодії. Зарахування здобувачів освіти на мережеву форму здобуття освіти здійснюється за їх заявою (у разі досягнення повноліття) або заявою одного з батьків, інших законних представників. У разі організації мережевої форми здобуття освіти для вивчення окремих навчальних предметів у заяві зазначаються ці предмети.

Для забезпечення організації здобуття освіти за мережевою формою укладається договір між базовим закладом освіти, до якого зараховані здобувачі освіти, та іншим суб'єктом (іншими суб'єктами) освітньої діяльності (партнером (партнерами)).

Учасники мережевої взаємодії визначають освітню програму (освітні програми), оволодіння якою (якими) забезпечується мережевою взаємодією, та її (їх) компоненти (навчальні предмети, форми організації освітнього процесу тощо); ресурси, які використовуються суб'єктами освітньої діяльності для забезпечення здобуття освіти за мережевою формою; джерела фінансування організації здобуття освіти за мережевою формою; порядок взаємодії учасників освітнього процесу при організації мережевої форми здобуття освіти.

Для забезпечення здобуття освіти за мережевою формою учасники мережевої взаємодії можуть спільно розробляти і затверджувати освітні програми у порядку, визначеному законодавством.

Базовий заклад освіти, до якого зараховано здобувачів освіти, відповідає за здійснення контролю за реалізацією освітньої програми в повному обсязі. Суб'єкт освітньої діяльності, що є партнером мережевої взаємодії, відповідає за реалізацію компонентів освітньої програми, визначених у договорі. Результати навчання здобувачів освіти за мережевою формою обліковуються базовими закладами у класному журналі на підставі витягів із журналів, які ведуться партнерами мережевої взаємодії. Документи про здобуття освіти за мережевою формою видаються базовими закладами освіти.

З метою використання додаткової матеріально-технічної бази за потреби до мережевої взаємодії можуть залучатися інші юридичні особи, залучені до діяльності освітнього округу, міжшкільні ресурсні центри, наукові установи тощо. Мережева взаємодія є способом координації спільної освітньої діяльності, що здійснюється на договірних засадах різними суб'єктами освітньої діяльності для організації здобуття освіти за мережевою формою.

Особливості мережевої освіти

Що дає дана модель здобуття освіти? Дозволяє закладам освіти співпрацювати з іншими освітніми установами: музичними школами, спортивними секціями, репетиторськими організаціями, міжшкільними

ресурсними центрами (МРЦ), а також підприємствами, громадськими організаціями, тощо.

Насамперед формат покликаний вирішити проблеми шкіл з нестачею педагогів, приміщень або обладнання, вибором кращих курсів або репетиторів.

Але для втілення мережевої освіти навчальний заклад повинен укласти договір з іншою установою (установами), де позначити послуги, що надаються, навчальну програму, фінансову складову, інші нюанси. Щоб дитину зарахували на мережеве навчання, її батьки повинні подати заявку директору. Отримувані учнем оцінки під час позашкільних занять перенесуть до класного журналу базової школи.

Даний шлях веде до створення мережі пересувних навчальних лабораторій, які стануть доступними в найвіддаленіших куточках країни.

Учням додаткові знання, уміння і навички може надавати профільний гурток позашкільного закладу освіти, не зважаючи на те чи є вони гуртківцями чи ні. По суті, це розширює доступ дітей до різних ресурсів і можливостей, ефективно використовуючи їхній час.

Розвиток мережевих освітніх технологій дає змогу будь-якій організації, колективу однодумців чи особі, яка навчається, цікавиться дослідницькою діяльністю повноцінно увійти у глобальний інформаційний простір, стати більш доступною для всіх без винятку його учасників, отримати вичерпні дані про однодумців з інших країн, налагодити інформаційний обмін.

Мережева освіта в закладах позашкільної освіти

Закладам позашкільної освіти легше скористатися засобами мережевої освіти ніж школам. Все тому, що ЗПО досить динамічні і не заангажовані на схоластичному урочному процесі. Також є великий варіативний вибір навчальних програм, насичених міжпредметними зв'язками. Є поглиблені курси і відповідна професійна підготовка за певним фахом. Якщо вчителі шкіл не так давно отримали можливість змінювати програмний контент в межах вимог державного стандарту та визначати як краще розподілити навчальний матеріал, позашкільники творчо працюють не один десяток років. Креативність у проведенні занять один з важливих елементів роботи педагога-позашкільника.

ЗПО більш відкриті для здійснення освітньої діяльності. Учнівська молодь приходить вже мотивована на набуття певних знань, умінь і навичок.

Але у закладів позашкільної освіти є ряд обмежувальних моментів. По перше, у багатьох установах недостатньо якісна матеріально-технічна база. По друге, відсутність навчальних приміщень, особливо на районних і міських ЗПО. По третє, акцент на постійне зменшення числа педагогів-позашкільників з боку ОТГ. Та все це з лишком компенсується завзятістю і креативним підходом до справи.

Між ЗПО різних типів і підпорядкування налагоджені тісні зв'язки. Їм вдається краще комунікувати. Таким чином, слід поширити мережеву форму освіти серед однопрофільних ЗПО, наприклад еколого-натуралістичних центрів, де вихованці гуртків одного профілю можуть займатись в творчих учнівських об'єднаннях різних наставників. Далі вести домовленості зі

школами, гімназіями, ліцеями щодо набуття учнями додаткової освіти. Безперечно сприятимуть підприємства, установи та організації для яких певний напрям є профільюючим, наприклад агрофірми, лісові господарства, наукові лабораторії, заклади вищої освіти.

Для цього потрібно:

- укласти офіційні договори з партнерами;
- отримати заяви щодо навчання в мережі від учнів або батьків;
- офіційно занести школярів до складу творчих учнівських об'єднань;
- узгодити розклад занять;
- налагодити роботи цифрових пристроїв та інтернет доступ всіх учаників освітнього процесу до відповідних ресурсних баз;
- вирішити фінансові питання оплати праці;
- розробити звітні форми обліку;
- здійснити мережеве навчання.

Директор НЕНЦ
доктор педагогічних наук,
професор

В. В. Вербицький